

REFERAT
HISTORYCZNY

Osobiste:
stopień, imię i nazwisko..... **Plut. Wagner Leon**
wiek..... **44 lat** zawed..... **mechanik samolotowy** stan cywilny..... **żonaty**

2. Dane i okoliczności aresztowania:

Dnia **24.11.1940.** zostałem aresztowany przez władze NKWD w Warszawie za usiłowanie przekroczenia granicy węgierskiej. W czasie śledztwa udowodniono mi przynależność do polskiej organizacji: **Wspomag. u m. Tłumacza** kierownik organizacji: **profesor Smolczyński i prof. Zacher**

3. Nazwa obozu (wizienia, przymusowych robot)..... **Wizieranie w Nadwiznie**

Wizieranie Starobawo. Starobiskie Obóz w Uralu. Obóz w Narylsku (Lagry)

4. Opis obozu (wizienia i t.p.) teren, budynki, warunki mieszkaniowe, higiena.
W wizieraniu: **kompletny brak ciepła, ciemność, brud, brak łożysk i pluszów. Spanie na podłodze cementowej. W Lagrach: baraki, okropny brud, głód, zimno, woda pluskwa.**

5. Skład jenców, więźniów zesłańców) Narodowość, kategoria przestępstw, poziom umysłowy i moralny, wzajemne stosunki itp

W wizieraniu przeważnie **Polacy: ucierpieni z Rosji, Łotwy, Litwy, Polacy - inteligentni, członkowie różnych organizacji. Polacy. 2. Ruch Związku - sympatycy Sowieci.**

6. Życie w obozie, wizieniu: (przebieg przeciętnego dnia, warunki pracy, normy wynagrodzenie, ubranie, życie koleżeńskie, kulturalne i t.p.)

W wizieraniu: do prac nie brano nas. Natomiast stale tańc i dźwięki jak i w kory odbywały się śledztwa, gdzie były bywały do krwi i utraty przytomności. W Lagrach pracowaliśmy bez żadnego wynagrodzenia, głodny i do 30 godzin na dobę przy temp. 45° poniżej zera

7. Stosunek władz NKWD do Polaków (sposób badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna, informacje o Polsce)

Stosunek władz NKWD do Polaków - jak najgorszy, przy czym pracowaliśmy pod przemocą i elementu państwowego robotniczego, który stale infiltrował się nad nami. Wiele z nas zostało bez końca z powodu odmroczeń.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność (wymienić nazwiska zmarłych)

Pomoc lekarska - dostarczenie negatywne, śmiertelność 6.000. Osoby zmarłe: **jasior por. Wyr. Leon Brykowski, robotnik ze Stanisławowa Jędrzejczyk, Stabowski ze Stanisławowa i wielu innych, których nazwa nie przypominam**

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodziną:

Żadna

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii:

Zwolniony dn. **3.12.1941.** z Lagru Narylsk (kto ocalał do obojętne i udałem się do Brześcia, gdzie jedzie nas do wojska nie przyjęto z powodu przebiegu choroby. Dowiedzieliśmy nad nami miał p. mjr. Lewicki, który raz z nami był w Lagru. Do wojska wcielono dopiero w lutym 1942.

Plut. Wagner Leon